

Zpravodaj

Odborné vzdělávání v zahraničí

č. 4/2004

(20. dubna)

Vzdělávání a aktivní občanství v EU	3	Nová generace programů vzdělávání a profesní přípravy. Čtyři programy v rámci aktivního občanství.
Jak se mluví v Evropě?	4	Výsledky šetření Eurobarometr. Věk, v němž se začíná s výukou cizího jazyka ve 23 zemích.
Webová stránka evropského vzdělávání	5	<i>E-education-europe.</i>
Evropská observatoř informační technologie	5	EITO.
Spolkový úřad pro odborné vzdělávání a technologii - Švýcarsko	6	Činnost úřadu. Reforma odborného vzdělávání ve Švýcarsku – nový zákon nBBG. Odborné vysoké školy.
Program přípravy na povolání v USA: <i>Job Corps</i>	7	Program pro rizikovou mládež ve věku 16 až 24 let..
Vysokoškolské a odborné vzdělávání v EU	8	Závěry konference konané v březnu 2004 v rámci irského předsednictví EU.
Projekt <i>Tuning</i>	9	Sladování vzdělávacích struktur v Evropě.
Bakalář v německých vysokých školách	9	Zařazení titulu BA do struktury národního rámce kvalifikací.
Profesní poradenství pro dívky – projekt TASTE	10	Poradenství pro žákyně 9. tříd reálných a souborných škol v Německu.
Odborné vzdělávání v Itálii	12	Nový zákon (2003) a jeho důsledky. Reforma školského systému.
Květen v CEDEFOP	15	Agora: Nové přístupy k odbornému vzdělávání a přípravě prostřednictvím sportu.
Nové knihy v knihovně	16	
Česko-anglický minislovníček internetových symbolů	16	@ / \ . : _ -
Příloha IV/2004: Evaluování profesionalizace	1-12	Překlad článku Paula Ryana z časopisu <i>European Journal of Education.</i>

Až dostanete do rukou (nebo na obrazovku počítače) příští číslo Zpravodaje, budeme již tři týdny v Evropské unii. Vstupujeme do ní v roce, který byl vyhlášen Evropským rokem výchovy sportem. Takže bychom případné počáteční nesnáze nebo nezdary měli brát sportovně.

Sport, alespoň ve své původní nezkomericializované podobě, posiluje v lidech dobré vlastnosti (píli, houževnatost, sebeovládání, trpělivost, dochvilnost, odvahu, čestnost ...) a učí je mnohým klíčovými kompetencím (spolupracovat v týmu, organizovat svůj čas, řešit problémy – někdy velmi rychle, učit se novým věcem atd.) i novým znalostem například z fyziky tam, kde se ke sportu používají pomůcky od oštěpů, přes gymnastické nářadí až po veslařské lodě, z biologie, zdravotvědy a mnoha dalších oborů. A co teprve takový sport jako jsou šachy! V květnu se bude úloze sportu v odborném vzdělávání a přípravě věnovat diskusní fórum Agora (viz strana 15).

Odborné vzdělávání má novou webovou stránku, která usiluje o zprostředkovávání informací o evropském pedagogickém výzkumu. Dočtete se o ní na páté straně. Zatím je spuštěna anglická verze, později se počítá také s francouzskou verzí. Možná, že se nám nebude její přínos zdát tak významný jako lidem, pro které jsou angličtina nebo francouzština mateřským jazykem. Jak vzdáleny jsou jazykové kompetence Evropanů od ideálu, kterým je znalost nejméně dvou cizích jazyků, se dočtete na čtvrté straně.

V březnu se pod záštitou irského předsednictví EU konala konference o společných přístupech k vysokoškolskému a k odbornému vzdělávání v Evropě. Oba druhy vzdělávání se často prolínají, jak je patrné z článku na osmé straně. Navazující článek na další stránce se zabývá sladčováním vzdělávacích struktur v Evropě, mimo jiné též rozdělením vysokoškolského vzdělávání do dvou stupňů: bakalářského a magisterského. Co by měla očekávat od nově zavedeného bakalářského stupně německá odborná veřejnost se dozvíte z článku na deváté stránce.

Německé profesní poradenství již řadu let usiluje o to, aby dívky více vstupovaly do oborů přípravy, které jsou tradičně spíše doménou mužů. Nyní jim v tom má pomáhat nový program s názvem TASTE, v němž si dívky mohou vyzkoušet, co různá povolání v praxi obnášejí (viz strana 10).

Stalo se zvykem, že země, jež předsedá Evropské unii, publikuje v daném „funkčním období“ v edici Panorama, kterou vydává CEDEFOP, stručný popis svého systému odborného vzdělávání a přípravy. Ve druhém pololetí loňského roku předsedala EU Itálie. V Itálii zároveň probíhá reforma školského systému, takže tato publikace je velmi zajímavá, byla by však ještě užitečnější, kdyby nové schéma vzdělávací soustavy (platné po reformě) bylo doplněno popisem nově zaváděných vzdělávacích institucí, bohužel však tento popis odpovídá stavu před reformou. Přesto bylo možné z publikace získat mnoho užitečných informací a doplnit je poznatky z jiných zdrojů, takže článek na stránce 12-15 poskytuje ucelený obraz systému odborného vzdělávání a přípravy v dnešní Itálii.

Zpravodaj je doplněn „žlutou“ přílohou, která přináší překlad článku uveřejněného v renomovaném časopise *European Journal of Education* (více o tomto časopise najdete na webové stránce odborného vzdělávání popisované na straně 5). Autor článku, Paul Ryan se zabývá otázkami profesionalizace vzdělávání v celosvětovém měřítku a podává rozbor současné situace. (Zmínka o amerických *Job Corps* si vynutila bližší vysvětlení na sedmé stránce Zpravodaje.) Fundovaný článek je v originále doplněn množstvím odkazů na použitou literaturu. Jak může být z textu přílohy patrné, překlad nebyl snadný, a pokud by v některých místech nebyl dostatečně srozumitelný, je v knihovně k dispozici kopie originálu včetně seznamu použité literatury. **AK**

Vzdělávání a aktivní občanství v EU

Začátkem března schválila Evropská komise dvě sdělení nazvaná: „Nová generace programů vzdělávání a profesní přípravy“ a „Aktivní občanství“. Tyto dokumenty stanovují hlavní obrysy budoucích programů, které mají od roku 2007 nahradit současné programy Společenství (SOKRATES, LEONARDO DA VINCI, TEMPUS, MLÁDEŽ, KULTURA 2000 a MEDIA PLUS). Zdůrazňují potřebu ustavit posílené a restrukturované programy, které budou pro občany rozšířené Evropské unie jasnější a umožní jim využívat výhod mobility ve společném prostoru. Nové programy zlepší také spolupráci institucí v oblasti vzdělávání, profesní přípravy a kultury a budou přispívat k dosažení Lisabonských cílů, zejména cíle učinit z Evropy nejkonkurenceschopnější znalostní ekonomiku světa do roku 2010. Konečná podoba příslušných legislativních návrhů bude přijata začátkem letošního léta.

Nová generace programů vzdělávání a profesní přípravy

Sdělení stanovuje tyto ambiciózní cíle:

- Zajistit nástupce současných programů podporujících mobilitu a spolupráci v oblasti vzdělávání a profesní přípravy (SOKRATES a LEONARDO DA VINCI) a programu externí spolupráce (TEMPUS);
- Ustavit jednotný a integrovaný program pro vzdělávání a celoživotní učení, který by spojoval členské státy, země ESVO a kandidátské země a sdružoval vzdělávání a profesní přípravu od základních škol až po vzdělávání dospělých;
- V reakci na veřejné konzultace, které ukázaly, že současné programy jsou příliš komplikované, bude tento integrovaný program flexibilnější a snadněji dostupný. Bude též silně decentralizovaný, 80 % fondů bude spravováno národními agenturami účastnických zemí;
- Několik kvantifikovaných záměrů ilustruje rozsah úkolů:
  - alespoň 10 % žáků a jejich učitelů v EU (oproti 3 % dnes) by se mělo v letech 2007-2013 účastnit programu COMENIUS;
  - do roku 2010 má počet studentů využívajících programu ERASMUS dosáhnout tří milionů, tzn., že se má trojnásobně zvýšit současný počet 120 000 studentů ročně;
  - do roku 2013 by mělo mít každoročně přístup k programu LEONARDO alespoň 150 000 lidí (v současnosti je to 45 000 lidí);
  - do roku 2013 by alespoň 50 000 dospělých mělo využívat výhod vzdělávání a profesní přípravy v zahraničí;
- Nový program TEMPUS, nazývaný TEMPUS PLUS, rozšířený tak, aby zahrnoval školní a vysokoškolské vzdělávání, vzdělávání dospělých a profesní přípravu, se bude vztahovat na spolupráci mezi členskými státy, sousedními státy EU a těmi, které se již účastní v programu TEMPUS. Do roku 2013 má využít výhod opatření programu týkajících se mobility 100 000 lidí.

Aktivní občanství

Činnosti ve prospěch „občanství“ Evropské unie budou rozděleny do čtyř sekcí:

- **Mládež:** tento program bude poskytovat mladým lidem ve věku 13 až 30 let prostředky k využívání možností, které vyplývají ze sounáležitosti s Evropskou unií. Ve snaze o zjednodušení bude program decentralizován a bude poskytovat opatření typu „Evropská dobrovolnická služba“ (zapojující mladé lidi do akcí solidarity), pro niž se plánuje 10 000 dobrovolníků ročně (čili 70 000 za celé období), nebo „Mladí světu“ (akce spolupráce, např. v sousedních zemích);

- **Kultura:** tento program bude muset vzít v úvahu mimořádnou rozmanitost kulturní spolupráce v Evropě, charakterizované tisíci aktérů v jednotlivých členských státech. Program bude mít tyto priority: podporu nadnárodní mobility profesionálů v oblasti kultury, nadnárodního oběhu uměleckých děl, včetně nehmotných a rozvoj interkulturního dialogu. Byly navrženy některé záměry, např. každoroční podpora přibližně padesáti evropských kulturních sítí nebo organizací a financování cca 1400 projektů kulturní spolupráce v rozšířené EU po roce 2006;
- **Média:** tento program nahradí program Media Plus a bude uskutečňovat a zkvalitňovat jeho roli v podpoře audiovizuálních aspektů evropské kulturní rozmanitosti, ve zlepšování oběhu audiovizuálních děl v EU (např. zvýšením podílu evropských filmů distribuovaných mimo zemi svého vzniku na trhu z 11 na 20 %) a zvyšování konkurenceschopnosti audiovizuálního sektoru tak, aby se usnadnil přístup občanů k jednotlivým evropským kulturám;
- **Účast na občanské společnosti:** tento program bude zaměřen na aktéry v občanské společnosti (nevládní organizace) a v sociální oblasti a bude především podporovat partnerství.

Prameny:

http://europa.eu.int/rapid/start/cgi/guesten.ksh?p_action.gettxt=gt&doc=IP/04/315|0|RAPID&lg=EN

http://europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/index_en.htm

http://europa.eu.int/comm/education/programmes/newprog_en.html ■

Jak se mluví v Evropě?

Šetření Eurobarometr publikované v Evropském roce jazyků (2001) zjišťovalo, jak vzdáleni jsou Evropané od stanoveného cíle: „Mateřština + dva cizí jazyky“.

Ukázalo se, že více než 50 % obyvatel Evropské unie mluví cizím jazykem¹ a 26 % dvěma cizími jazyky. Nejrozšířenější cizí jazyk je pochopitelně angličtina (41 %), následují francouzština (19 %), němčina (10 %), španělština (7 %) a italština (3 %).

Znalost cizího jazyka je třeba procvičovat. Jen 14 % Evropanů však používá cizí jazyk nejméně hodinu denně; hodinu a více týdně procvičuje cizí jazyk 29 % Evropanů. Příležitostně, při cestách do zahraničí nebo při rozhovorech s návštěvníky z ciziny procvičuje cizí jazyk 35 % dotázaných.

Nejvíce lidí používá cizí jazyk o dovolené v zahraničí (47 %), při sledování filmů či televize nebo při poslechu rozhlasu je to 22,5 %, v zaměstnání komunikuje cizím jazykem 21,1 %. Dovolena je motivací k učení se cizím jazykům pro 47 % lidí, 37 % označilo za hlavní důvod osobní uspokojení a 26 % zaměstnání.

Nejvíce Evropanů si osvojilo nebo vylepšilo znalost cizího jazyka již ve střední škole: 59,1 % první cizí jazyk, 55,9 % druhý cizí jazyk a 39,6 % třetí cizí jazyk.

Věk, ve kterém se žáci začínají učit prvnímu cizímu jazyku se v evropských zemích snižuje.

Věk	Graf ukazuje, v kolika letech se začíná s vyučováním cizího jazyka ve 23 evropských zemích
6	Lucembursko, Rakousko 8 %
7	Finsko, Nizozemsko, Švédsko, Estonsko, Itálie 14 %
8	Belgie 2, Španělsko, Německo 12 %
9	Řecko, Česká republika, Kypr, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Francie, Slovensko 32 %
10	Belgie 1, Dánsko, Nizozemsko, Portugalsko, Skotsko, Polsko, Slovinsko 28 %
11	0 %
12	Belgie 3 4 %

Vysvětlivky:
Belgie 1 = Francouzsky mluvící společenství; Belgie 2 = Německy mluvící společenství + region Brusel; Belgie 3 – Vlámsky mluvící společenství.

Pramen: The Magazine. Education and culture in Europe. 2004, č. 22, s. 6-7, 9. ■

¹ To je v rozporu s údaji převzatými z jiného zdroje, kde je pro 15 zemí EU uveden průměr 42,5 %. Viz Zpravodaj, 2003, č. 6, s. 2.

Webová stránka evropského vzdělávání

Nově založená (březen 2004) webová stránka *E-education-europe* se zaměřuje na srovnávání politiky vzdělávání v Evropě a snaží se rozšiřovat informace o evropském pedagogickém výzkumu. Jejím úkolem je:

- **Přispívat k posilování evropského hlediska při vytváření politiky vzdělávání**

Evropské hledisko je při formulaci politiky vzdělávání a profesní přípravy velmi důležité. Není však vždycky snadné porozumět bruselským procesům a zařadit dokumenty a politiku do kontextu tak, aby bylo možné zvážit jejich relevanci a možnosti, které nabízejí. Webová stránka se snaží podat věci srozumitelněji a s informovanými komentáři. (V současné době jsou to materiály týkající se lisabonského procesu.)

- **Poskytovat bázi zdrojů a informací pro výzkumné pracovníky, politické činitele, analytiku, profesní sdružení a odborníky z praxe**

Webová stránka bude vytvářet řady tematicky uspořádaných dokumentů (*Thematic Dossiers*). Byla zahájena dvěma pilotními *dossiers*, o boloňském procesu a o celoživotním učení. Další budou následovat. Budou obsahovat politické dokumenty, úřední dokumenty (evropské a národní), případové studie z jednotlivých zemí a regionů atd.

- **Pomáhat stavět mosty mezi výzkumnými pracovníky, politickými činiteli a pracovníky z praxe.**

Webová stránka je vytvářena jako součást Evropské sítě pro rozšiřování (výsledků výzkumu) ve srovnávací pedagogice (*Réseau européen de dissémination en éducation comparée – REDCOM*). Časem má být zprovozněna též francouzská verze.

Součástí sítě REDCOM jsou dva časopisy:

European Journal of Education – vydává Evropský ústav pro vzdělávání a sociální politiku (*European Institute of Education and Social Policy – EIESP*) ><http://www.eiesp.org/><

Politiques d'éducation et de formation – vydává Evropský ústav pro podporu inovací a kultury ve vzdělávání (*Institut Européen pour la Promotion des Innovations et de la Culture dans l'Education – EPICE*) ><http://www.institut-epice.org/><

Na webových stránkách je uveden přehled jednotlivých čísel těchto časopisů s informací o obsahu a s editorialem v plném znění.

Pramen: <http://www.e-education-europe.org/> ■

Evropská observatoř informační technologie

European Information Technology Observatory

EITO je organizace, která se zabývá analýzou trhů s informačními a komunikačními technologiemi (IKT) v Evropě a vydává statistickou ročenku – letos již po dvanácté.

Podle údajů uvedených v ročence vydala Česká republika v roce 2003 na informační technologie 2620 miliónů eur (Polsko 3992, Maďarsko 1956, Slovensko 757, Litva 257).

V témže roce bylo v zemích západní Evropy 191 miliónů uživatelů Internetu (z toho nejvíc v Německu – 42 miliónů) a podíl uživatelů Internetu na populaci činil 48,9 % (nejvíc ve Spojeném království – 57,6 % a nejméně ve Španělsku – 25,8 %). Celkový trend je vzestupný.

Pramen: <http://www.eito.com/> ■

Spolkový úřad pro odborné vzdělávání a technologii - Švýcarsko

BUNDESAMT FÜR BERUFSBILDUNG UND TECHNOLOGIE **BBT**
OFFICE FÉDÉRAL DE LA FORMATION PROFESSIONNELLE ET DE LA TECHNOLOGIE **OFFT**
UFFICIO FEDERALE DELLA FORMAZIONE PROFESSIONALE E DELLA TECNOLOGIA **UFFT**

Spolkový úřad pro odborné vzdělávání a technologii je kompetenční středisko Švýcarské konfederace pro odborné vzdělávání, odborné vysoké školy a politiku inovací. „Podpora inovací“ je leitmotivem činnosti úřadu.

Zákazníky úřadu jsou:

- učni (200 000);
- diplomovaní absolventi vyššího odborného vzdělávání (14 000 ročně);
- studenti sedmi odborných vysokých škol (*Fachhochschulen, hautes écoles spécialisées, scuole universitarie professionali*) – 38 000;
- podniky, které jsou zapojeny v Komisi pro technologii a inovace prostřednictvím zhruba 700 žádostí o podporu inovací (ročně více než 1000 podniků);
- učitelé, kteří se vzdělávají nebo dále vzdělávají ve Švýcarském ústavu pro odborné vzdělávání (SIBP, ISFPF) – více než 500 učitelů.

Hlavními partnery úřadu při plnění klíčových úkolů jsou:

- profesní sdružení (přibližně 600);
- kantony (26) a jejich vzdělávací instituce;
- kantonální univerzity;
- švýcarské (spříseženecké) technické vysoké školy (*Eidgenössischen Technischen Hochschulen – ETH, écoles polytechniques fédérales – EPF, università politecnici federali – PF*);
- odborné vysoké školy (7).

Přibližně dvě třetiny mladých lidí vstupují do pracovního života prostřednictvím učňovství. Odborné vzdělávání nabízí většině mladých lidí přitažlivou perspektivu a přizpůsobuje se jejich potřebám. Úřad zaručuje kvalitu a další vývoj systémů odborného vzdělávání a srovnatelnost a transparentnost jeho výsledků.

Ústředním projektem úřadu je reforma odborného vzdělávání prostřednictvím nového zákona o odborném vzdělávání (*neues Berufsbildungsgesetz – nBBG, la nouvelle loi sur la formation professionnelle, nuova legge sulla formazione professionale*), který vstoupil v platnost v roce 2004. Zákon se zaměřuje na poptávku společnosti a trhu práce po kvalifikovaných odbornících a posiluje postavení duálního odborného vzdělávání. Nový zákon:

- nabízí rozmanitější cesty k získání odborného vzdělávání;
- podporuje prostupnost systému (odborného) vzdělávání;
- ponechává kromě tradičního učňovství s vysokým podílem školního vyučování také vzdělávací zařízení zaměřená více na praktickou přípravu, která jsou určena žákům se slabším školním prospěchem;
- definuje „vyšší odborné vzdělávání“ v terciární nevysokoškolské sféře;
- zavádí financování zaměřené na výsledky;
- přináší více peněz do odborného vzdělávání;
- uděluje větší pravomoci a odpovědnost jednotlivým aktérům.

Zákon zahrnuje také odborné vzdělávání v oblasti zdravotnictví, sociální práce a umění, a v oblasti zemědělství a lesnictví. Toto vzdělávání se tak poprvé sjednocuje v rámci celé země.

Odborné vysoké školy

Úřad dohlíží na zakládání odborných vysokých škol a na jejich integraci do sítě vysokoškolských institucí. Odborné vysoké školy jsou partnery kantonálních univerzit a dvou švýcarských technických vysokých škol.

Více než šedesát bývalých vyšších odborných škol (*höhere Fachschulen*) v oblasti techniky, ekonomiky a designu je nyní integrováno do sedmi odborných vysokých škol.

Odborné vysoké školy mají dva náročné úkoly:

- realizaci obchodní strategie řízení a rozvoje každé školy v příslušném průmyslovém regionu;
- ustavení efektivního aplikovaného výzkumu a vývoje.

Od roku 2000 probíhá přibližně 170 projektů výzkumu a vývoje, na nichž spolupracují odborné vysoké školy a podniky. Tento počet se má do roku 2007 ztrojnásobit.

V souladu s Boloňským procesem bude ve švýcarských vysokých školách zavedeno studium ve dvou cyklech: *bachelor* a *master*. Dílčí úprava zákona o odborných vysokých školách vstoupí v platnost v roce 2005.

Úřad je součástí Švýcarského ministerstva národního hospodářství (*Eidgenössisches Volkswirtschaftsdepartement, Département fédéral de l'économie, Dipartimento federale dell'economia*) a zaměstnává kolem 240 lidí, včetně pracovníků Švýcarského ústavu pro odborné vzdělávání.

Pramen: <http://www.bbt.admin.ch> ■

Program přípravy na povolání v USA: *Job Corps*

Job Corps představuje nejrozšířenější celonárodní internátní program vzdělávání a profesní přípravy v USA. Program je určen rizikové mládeži ve věku od 16 do 24 let. Byl ustaven v roce 1964 v rámci zákona o ekonomických příležitostech (*Economic Opportunity Act*). Od té doby poskytl více než dvěma milionům znevýhodněných mladých lidí všeobecné, odborné a sociální vzdělání nutné k tomu, aby se osamostatnili a našli kvalitní dlouhodobé zaměstnání, nebo pokračovali v dalším vzdělávání.

V současné době se programu *Job Corps* účastní ročně přibližně 70 000 studentů ve 118 střediscích po celé zemi. Střediska fungují v rámci Systému služeb kariérního rozvoje (*Career Development Services System – CDSS*). Vzdělávání je rozděleno do čtyř stadií:

- Nábor a přijímání (*Outreach and Admissions – OA*);
- Období přípravy na kariéru (*Career Preparation Period – CPP*);
- Období kariérního rozvoje (*Career Development Period – CDP*);
- Období přechodu do zaměstnání (*Career Transition Period – CTP*).

Program *Job Corps* poskytuje absolventům podporu během prvního období v zaměstnání (pomáhá např. hledat ubytování apod.) a vyžaduje od nich, aby se ozvali do 13 týdnů a poslali zprávy po 6 a 12 měsících.

Střediska *Job Corps* jsou založena na partnerství veřejného a soukromého sektoru a jsou spravována Ministerstvem práce (*U. S. Department of Labor – DOL*) a Správou zaměstnanosti a profesní přípravy (*Employment & Training Administration – ETA*).²

Pramen: <http://jobcorps.doleta.gov/> ■

² <http://www.doleta.gov/>

Vysokoškolské a odborné vzdělávání v EU

V rámci irského předsednictví EU se 8. března 2004 konala konference o společných tématech a přístupech ve vysokoškolském vzdělávání a v odborném vzdělávání a přípravě (OVP) v Evropě. Závěry konference vypočítávají, co je třeba v těchto dvou oblastech vzdělávání vykonat.

VŠEOBECNÉ OTÁZKY

V kontextu pracovního programu „Vzdělávání a profesní příprava 2010“ je třeba zlepšit spolupráci a komunikaci mezi hlavními aktéry z oblasti OVP a vysokoškolského vzdělávání. Úspěšné iniciativy z Kodaňského a Boloňského procesu musejí být využity k podpoře vzájemného učení a větší kompatibility.

ZAJIŠTĚNÍ KVALITY

Nejde o vytvoření jednotného evropského systému zajišťování kvality, který by zahrnoval vysokoškolské vzdělávání a OVP, ale o založení platformy pro výměnu zkušeností. Praktické návrhy jsou:

- Ustavit pravidelnou spolupráci mezi sítěmi agentur pro zajišťování kvality ve vysokoškolském vzdělávání a v OVP na evropské úrovni. Spolupráce by se měla zaměřovat na vytváření společné metodiky a kritérií.
- Organizovat *peer review*³, v níž by byly zastoupeny oba sektory.

SYSTEMY KREDITŮ

Hlavním cílem by měl být jednotný systém přenosu a shromažďování kreditů pro celoživotní učení. To znamená, že mechanismy pro přenos kreditů by měly být ve vysokoškolském vzdělávání a v OVP kompatibilní.

Důležitým výchozím bodem by mělo být formulování zásad pro přenos kreditů, které by platily ve vysokoškolském vzdělávání i v OVP a byly přijatelné pro všechny zúčastněné.

RÁMEC KVALIFIKACÍ

Je důležité usilovat o jednotný rámec kvalifikací pro celoživotní učení na evropské úrovni. Tento rámec je podstatným předpokladem pro rozvoj evropského trhu práce. Jeho zavedení nebude jednoduché, v dlouhodobém výhledu však bude velmi výhodný pro všechny celoživotně se vzdělávající občany EU.

V mnoha zemích je perspektiva jednotného evropského rámce kvalifikací vítána také proto, že bude impulsem pro vytvoření potřebných nových národních rámců. Naopak zkušenosti zemí, které již nové národní rámce kvalifikací zavedly, mohou být využity na evropské úrovni. Evropský rámec by měl poskytnout alespoň kostru, na níž by bylo možné budovat národní rámce. To předpokládá dohodu o referenčních úrovních, které by pro OVP mělo být dosaženo do konce roku 2004.

NOVÉ MODEL Y VE VYSOKOŠKOLSKÉM VZDĚLÁVÁNÍ A V OVP

OVP již hraje důležitou roli v terciárním sektoru, a rozlišování mezi vysokoškolským vzděláváním a OVP proto není vždy opodstatněné. Je třeba se více zaměřit na profesní aspekty vysokoškolského vzdělávání, například ve vztahu k vytváření kvalifikací a kompetencí na odvětvové úrovni. Je to podstatné proto, aby se vysokoškolské vzdělávání stalo relevantnější pro evropský trh práce.

To znamená, že musí dojít k posunu v nahlížení na vysokoškolské vzdělávání – od poskytovatelů vzdělávání k učebním výsledkům a kompetencím absolventů. (Tímto směrem se již ubírá projekt *Tuning*, který má některé iniciativy v oblasti OVP – viz následující článek.) Je třeba zajistit účast sociálních partnerů v definování výstupů ve vysokoškolském vzdělávání – tyto výstupy jsou tradičně určovány akademiky z hlediska vysokoškolských institucí.

Pramen: <http://cedefop.communityzero.com/transparency>. *Originál je k dispozici v knihovně – též v elektronické verzi.* ■

³ Viz Zpravodaj, 2003, č. 9, s. 6.

Projekt *Tuning*

Pilotní projekt s podnázvem Slad'ování vzdělávacích struktur v Evropě (*Tuning educational structures in Europe*) je podporován Evropskou komisí v rámci programu Sokrates. Hlavní název projektu *Tuning* je při překladu do dalších jazyků ponecháván v angličtině.

Zástupci evropských vysokých škol, kteří se v březnu 2001 sešli na kongresu ve španělské Salamance, vyhlásili: „Evropské vysoké školy zjišťují, že jejich studenti potřebují a vyžadují kvalifikace, které mohou efektivně využít pro další studium a kariéru v celé Evropě. Školy a jejich sítě a organizace uznávají svou roli a odpovědnost v tomto směru.“

Projekt *Tuning* je odpovědí vysokých škol na akční linii Boloňské deklarace, zejména na přijetí systému snadno srozumitelných a srovnatelných diplomů, systému studia založeného na dvou stupních (bakalářském a magisterském) a systému kreditů.

První fáze projektu (2000-2002) se zúčastnilo přibližně sto škol ze zemí EU a EHP, ve druhé fázi (2003-2004) se připojilo třicet dalších institucí, z toho 15 ze zemí, které se v květnu 2004 připojí k EU.

V rámci projektu byla vytvořena metodika a byly zvoleny čtyři linie přístupu:

1. Obecné (generické) kompetence;
2. Kompetence vztahující se k jednotlivým oborům;
3. Úloha Evropského systému přenosu kreditů (*European Credit Transfer System – ECTS*);
4. Role vzdělávání, hodnocení a výkonů ve vztahu k zajišťování kvality a k evaluaci.

Projekt se v první fázi zabýval sedmi obory: podniková ekonomika, pedagogika, geologie, historie, matematika, chemie a fyzika. V druhé fázi k nim přibylo ošetřovatelství (aplikovaná věda) a evropská studia (interdisciplinární studium).

Prameny:

University of Deusto, Bilbao (Španělsko): www.relint.deusto.es/TuningProject/index.htm

University of Groningent, (Nizozemsko): www.let.rug.nl/TuningProject/index.htm

http://europa.eu.int/comm/education/policies/educ/tuning/tuning_en.html ■

Bakalář v německých vysokých školách

Evropské státy zapojené do Boloňského procesu se shodly na tom, aby do roku 2005 byla přijata dvoustupňová struktura bakalářského (BA) a magisterského (MA) studia. V Německu se tato úprava setkává s pochopením na vysokých školách, v orgánech jednotlivých spolkových zemí i u sociálních partnerů. Přesto se však vyskytují určité pochybnosti, především kvůli zařazení titulu BA v Rámcovém zákoně o vysokých školách (*Hochschulrahmengesetz – HRG*) jako „prvního ukončeného vzdělání s profesní kvalifikací“. Titul bakalář je však v německém systému nový, nejsou s ním ještě zkušenosti, a proto nemá váhu „osvědčeného diplomu“.

Co lze od titulu bakalář očekávat?

1. Studenti bakalářského stupně studia by podle Konference ministrů kultu (*Kultusministerkonferenz – KMK*) měli získat vědecké základy, sociální a metodickou kompetenci (*soft skills*). Studium by se nemělo orientovat pouze na určité profese, nýbrž směřovat k širšímu pojetí. Akreditační rada mluví o „přípravě na profesní činnost“, Konference ministrů kultu o „kvalifikaci vztahující se k profesnímu poli“.
2. Absolventi by měli mít adekvátní uplatnění na trhu práce nebo jako samostatní podnikatelé. Přímou nebo s časovým odstupem by měli zahájit další studium vedoucí

k získání titulu MA buď doma, nebo v zahraničí. Toto studium by mělo být zaměřeno na daný obor a příbuzné disciplíny. To je jedním z cílů Boloňského procesu.

3. Titul BA by se měl stát součástí struktury národního rámce kvalifikací. (Boloňský proces vyzývá zúčastněné země k tomu, aby si vytvořily rámec kvalifikací.) Konference ministrů kultury zařadila bakaláře mezi obvyklé způsoby ukončování studia. Není to jen trasa, kterou je třeba projít na cestě k získání titulu MA, nýbrž ukončené studium s vlastním profilem.

Krátce: Titul BA poskytuje absolventům rozsáhlou kvalifikaci a kompetence vztahující se k profesnímu poli. Otevírá jim rozličné možnosti volby. Nepřipravuje pouze pro určité povolání. Bakalářské studijní obory proto potřebují nové struktury, které by odpovídaly širšímu pojetí studia.

Pramen:

Hendriks, Birger: Bachelor ist nicht nur Berufsausbildung. Deutsche Universitäts-Zeitung, 59, 2003, č. 21, s. 7. ■

Profesní poradenství pro dívky – projekt TASTE

Projekt TASTE byl uskutečněn v Německu s podporou Spolkového ministerstva pro školství, vědu, výzkum a techniku. Zkratka projektu, která záměrně vytváří anglické slovo pro chuť či ochutnávání (*taste for girls*), vznikla z počátečních písmen hesla **Technik ausprobieren - Stärken entdecken** (vyzkoušet techniku – odhalit silné stránky). Projekt je určen žákyním 9. tříd reálných (*Realschulen*) a souborných škol (*Gesamtschulen*). Ty si s pomocí metody TASTE mohou ověřit, zda se hodí pro povolání v oblasti informační technologie, techniky nebo řemesel, a zároveň zlepšit svou kompetenci pro výběr povolání. Záměrem projektu je zvýšit podíl dívek v oborech orientovaných na budoucnost a v povoláních, která dosud nejsou pro ženy typická.

Zvolit si či lépe řečeno nalézt vhodné povolání není v současných podmínkách německého trhu práce a trhu vzdělávání jednoduché. Téměř čtvrtina mladých lidí předčasně ukončuje učební smlouvu.

Dívky se mohou rozhodnout, zda zůstat v dobře známém terénu tradičních ženských povolání, nebo se vydat do oblasti mužských profesí. Při tom se musejí snažit identifikovat často ještě ne zcela diferenciované profesní zájmy a představy podle konkrétní nabídky učebních a pracovních míst strukturovaných specificky podle pohlaví.

I po dvaceti letech kampaní vedených pod heslem „Více dívek do mužských profesí“ se mladé ženy stále orientují převážně na ženská povolání.

Nakolik pouhý název ovlivňuje zařazení povolání mezi mužská nebo ženská ukázala změna názvu bývalého povolání „matematicko-technický asistent (asistentka)“ na název „odborný informatik (informatička)“. Po změně názvu klesl zájem dívek ze 60 % na 20 %.

Program TASTE byl vyvíjen od listopadu 2001 a zkušeních kol se zúčastnilo kolem padesáti dívek z 9. tříd. První výsledky ukázaly na účinnou změnu v sebehodnocení. Přibližně třetina účastnic změnila své kariérní představy ve prospěch IT, techniky a řemesel, třetina zůstala u svých dosavadních představ a ostatní dívky se rozhodly volbu profese znovu zvážit.

Praktické použití programu TASTE trvá pět dní. V průběhu prvních čtyř dnů je nejdříve poskytnuta zhruba dvouhodinová celková informace o povoláních, k níž mohou být přizvány učnice jako „modely rolí“, poté dívky absolvují odpovídající modul hodnocení. Účastnice vždy vědí, podle jakých kritérií jsou pozorovány a na čem záleží. Jde současně o trénink v uvědomování si svých vlastních klíčových kompetencí. Pátý den je vyhrazen vyhodnocení a pohovoru o dalším postupu.

Jedn hodinové simulace reality byly vytvořeny ve spolupráci s odborníky z jednotlivých profesních polí. Předběžné odborné znalosti účastnice nejsou rozhodující pro posuzování pozorovaného způsobu chování, důležitá je její klíčová kompetence, která se projeví v určité kritické situaci. Dojde-li k technické poruše při vyřizování zakázky z IT, není nutné vědět, jak ji odstranit, nýbrž nepropadnout panice a s trpělivostí a kreativitou hledat řešení. Každá žákyně umí do určité míry zacházet s počítačem. Teprve v „kritické situaci“ však lze analyzovat potenciál a klíčové kompetence účastnic.

Program TASTE vědomě předem navozuje budoucí menšinovou situaci, i když to může působit odstrašujícím dojmem. Zkušenosti z posledních 20 let ukázaly, že ženy často neuspěly v „mužských“ profesích ne proto, že nesplnily výkonnostní požadavky, nýbrž proto, že se ocitly v menšinové situaci. S tou je nutné se vypořádat a uvědomit si při tom vlastní potřebné kompetence. Situace tak ztratí na hrozivosti a její zvládnutí je kompetence, které se dá naučit.

Účast v programu TASTE pro mladou ženu znamená možnost:

- vyzkoušet si vlastní kompetence v simulovaných, zhuštěných reálných situacích v novém terénu;
- být podrobena „mikropozorování“ při všech pracovních krocích, jednáních a projevech nejméně dvěma hodnotiteli;
- ohodnotit sama sebe na základě daných kritérií (účastnice znají kritéria pozorování a indikátory pro systematiku práce, schopnost řešení problémů, schopnost týmové práce, komunikaci se zákazníky, schopnost emočního zatížení, přesnost/pečlivost a zodpovědnost);
- denně získávat v detailních pohovorech s hodnotitelem zpětnou vazbu o tom, v čem spočívají její kompetence, a kde by na sobě měla dále pracovat.

Program TASTE hodnotí potenciál účastnic. Hodnotitel hledá kompetence, nikoli nedostatky. To je pro mnohé absolventky škol zcela nová a povzbuzující zkušenost. TASTE poskytuje intenzivní personální poradenství a pomáhá řešit potíže při hledání profese.

Absolventky programu TASTE jsou si více vědomy vlastních kompetencí. Mohou konkrétně říci a doložit, proč jsou např. schopny pracovat v týmu či řešit problémy, a na čem se to prokázalo, což je pro přijímací pohovory výhodou. Předností je také podrobný písemný certifikát, který může každá účastnice předložit, když se uchází o místo, a/nebo ho použít jako podklad při dalších poradenských pohovorech v rámci profesního poradenství úřadů práce.

Vývojová a pilotní fáze projektu TASTE skončila. Náklady na vytvoření programu TASTE byly vysoké. Nyní je k dispozici v praxi vyzkoušený nástroj, který je určen k distribuci. Pro vzdělávací instituce představuje jeho přijetí pouze jednorázové náklady na školení hodnotitelů. Ideální je kombinace odborníků s pracovníky s pedagogicko-psychologickým vzděláním. Dále je třeba mít k dispozici dílny, jednoduché nářadí pro práci se dřevem a pro použití v technických oborech a počítačové vybavení s připojením na Internet pro zakázky IT.

Příklady testovacích úloh

IT	Řemeslo	Technika	Zvládnutí menšinové situace
Tým dívek musí na Internetu co možná nejrychleji najít informace a vyhodnotit je. Dojde k několika technickým poruchám a náročná zákaznice, která přesně neví, co chce, již čeká.	V designérské dílně samostatně zhotovit za použití neznámých nástrojů a strojů malý kus nábytku.	V časové tísni sestrojít technický přístroj pro sportovní soutěž, a ne všechno funguje, jak by mělo.	Přijít do týmu jako „nová“, být vnímána a zajistit si své postavení. Být jako žena v menšině vůči mužským zákazníkům v téměř výlučně mužském prostředí, mezi muži, kteří si neumějí představit, že by ženy mohly být v daném oboru kompetentní.

Prameny:

Cordes, Annemarie: TASTE: Um auf den Geschmack zu kommen – Einrichtungen gesucht, die das neu entwickelte Assessment-Verfahren TASTE für Schulabgängerinnen anbieten. *Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis*, 32, 2003, č. 6, s. 51 – 54.
<http://www.taste-for-girls.de> ■

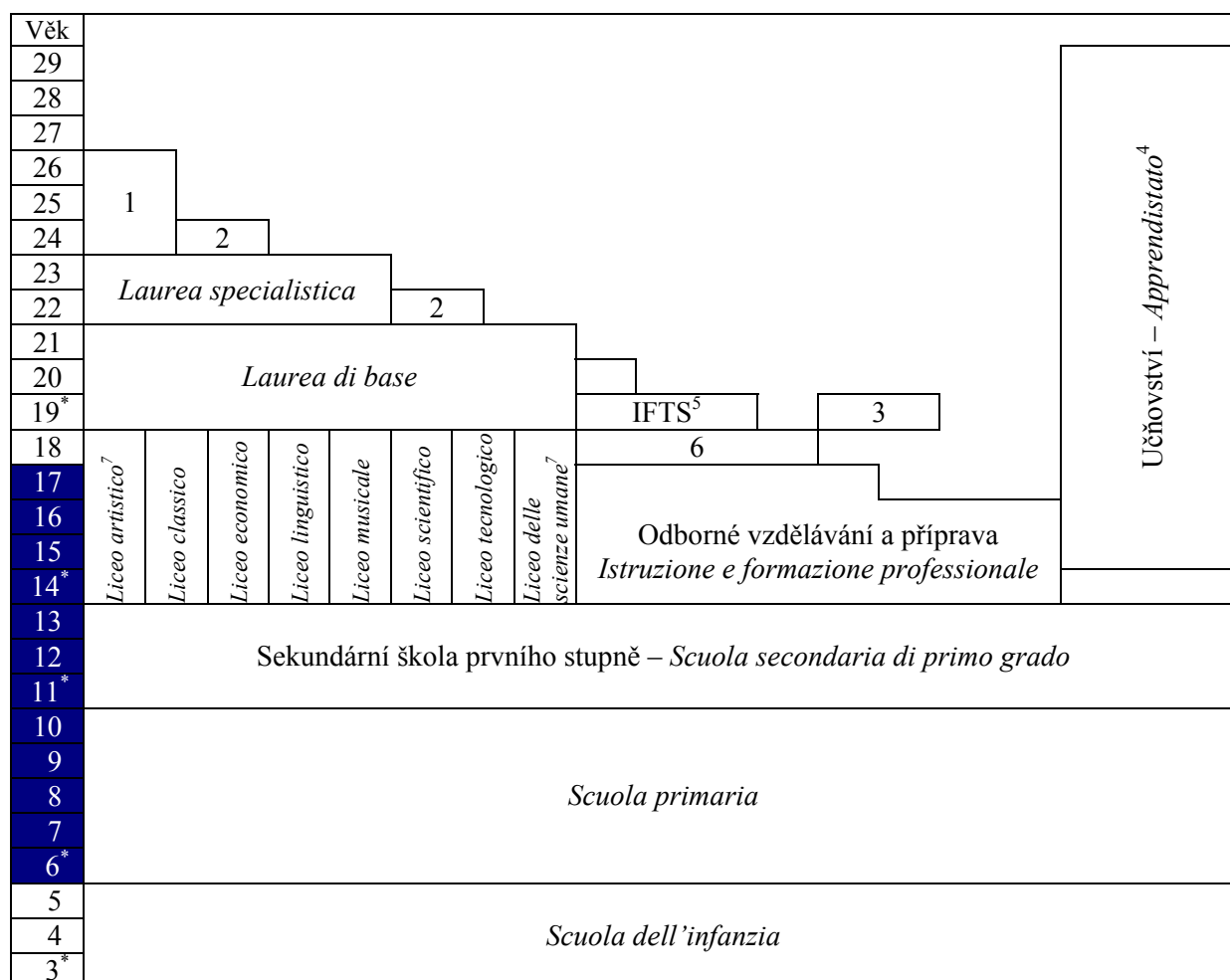

Odborné vzdělávání v Itálii

V roce 2003 byl v Itálii vydán nový zákon, který spojil vzdělávání a profesní přípravu do jednoho systému. Zároveň zavedl právo-povinnost (*diritto-dovere*) účastnit se vzdělávání a profesní přípravy po dobu nejméně 12 let. Došlo k reformě systému vzdělávání.

Rozloha: 301 230 km ²	Úřední jazyk: itaština
Počet obyvatel: 57 998 353 (2003)	Administrativní členění (20 regionů): Abruzzi, Basilicata, Kalábrie, Kampánie, Emilia-Romagna, Friuli-Julské Benátsko, Lazio, Ligurie, Lombardie, Marche, Molise, Piemonte, Apulie, Sardinie, Sicílie, Toskánsko, Tridentsko-Horní Adiže, Umbrie, Valle d'Aosta, Benátsko; z toho 5 podtržených má větší autonomii i v záležitostech vzdělávání.
Hlavní město: Řím	
Pracovní síly: 23,6 miliónu (2001)	
Kód země na Internetu: .it	
Počet uživatelů Internetu: 19,25 miliónu (2001)	

Schéma vzdělávací soustavy (podle reformy z roku 2003)

povinné vzdělávání

* Nástup je možný až 8 měsíců před dovršením tohoto roku.

1. *Scuola di specializzazione / Dottorato di ricerca* (Specializační škola / Doktorandské studium).
2. *Master* (Magistr).
3. *Corsi regionali post-qualifica* (Regionální post-kvalifikační kurzy).
4. Délka je určena pracovní smlouvou; věk učňů v povinném vzdělávání je 15 - 18 let; učni ve věku 18 – 29 let se připravují na konkrétní povolání.

5. IFTS – *Istruzione e formazione tecnica superiore* (Vyšší technické vzdělávání a příprava); přístup z učňovství do IFTS je možný po uznání získaných kompetencí, přístup z IFTS do *Laurea di base* je možný s uznáním kreditů.

6. *Formazione per esame di Stato* (Příprava na státní zkoušku).

7. Nové uspořádání lyceí podle reformy.

Reforma systému vzdělávání a profesní přípravy

Zákonem číslo 53/03 z 28. března 2003 (opravňujícím vládu k tomu, aby definovala všeobecné standardy vzdělávání a požadavky, které má plnit odborné vzdělávání a přípravu) bylo v Itálii zavedeno právo-povinnost účasti ve vzdělávání a v profesní přípravě (*Diritto-dovere all'istruzione e alla formazione professionale*) po dobu alespoň 12 let, které je právně vynutitelné. Dosažení nějaké odborné kvalifikace znamená zároveň splnění této povinnosti. Tím se odstraňuje dřívější rozlišování povinnosti zůstat ve školském systému do 15 let (povinná školní docházka, zákon č. 9/99) a povinnosti setrvání v profesní přípravě do 18 let.

K nejvýznamnějším reformním zásahům došlo ve druhém cyklu (ISCED 3). Podle nového uspořádání školského systému se druhý cyklus dělí na dva proudy:

Lycea: Studium trvá 5 let je ukončeno státní zkouškou, která umožňuje vstup na vysokou školu. Počet druhů lyceí se rozšířil na osm (specializují se na umění, klasická studia, ekonomiku, jazyky, hudbu, přírodní vědy, techniku a humanitní vědy).

Odborné vzdělávání a příprava nabízí tyto specializace:

- Zemědělství a životní prostředí;
- Textil a oděvnictví;
- Strojírenství;
- Chemie a biologie;
- Grafická tvorba a multimedia;
- Elektrotechnika/elektronika/informační technologie;
- Stavebnictví a územní plánování;
- Turismus a hotelnictví;
- Obchod a administrativa;
- Sociální a zdravotnický sektor.

Studium trvá čtyři roky. Žáci, kteří budou chtít pokračovat ve vysokoškolském vzdělávání, poté absolvují základní univerzitní ročník.

Nový systém je prostupnější, žáci mohou přecházet mezi různými druhy lyceí i mezi lycei a odbornými školami.

Po dosažení 15 let věku se žáci mohou dále vzdělávat také formou alternační přípravy v učňovství. Programy přípravy učňů jsou připravovány ve spolupráci s firmami, odvětvovými asociacemi a obchodními komorami.

Školní a vysokoškolské vzdělávání je v kompetenci Ministerstva školství, vysokých škol a výzkumu (*Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca – MIUR*), které řídí a usměrňuje veřejné vzdělávání, koordinuje činnost regionálních školských úřadů a zodpovídá za inspekční činnost, za kvalitu vzdělávacích programů a za certifikaci dosaženého vzdělání. Nedávný vývoj legislativy zvýšil stupeň autonomie a odpovědnosti jednotlivých škol.

Ministerstvo práce a sociální politiky (*Ministero del lavoro e delle politiche sociali – MLPS*) řídí a směřuje politiku práce, v jejímž rámci zaujímá profesní příprava ústřední úlohu jako „aktivní politika“.

Při **známkování** se v italských středních školách používá stupnice od nuly do deseti bodů. Nula až pět bodů označuje míru neúspěchu žáka, první kladnou (nejhorší) známkou je 6 bodů, nejlepší známkou je 10 bodů. U závěrečné zkoušky ve vyšším sekundárním vzdělávání – *Esame di Stato conclusivo dei corsi di studio di istruzione secondaria superiore* (do roku 1998 *Esame di maturità*) mohou žáci dosáhnout maximálně 100 bodů (45 bodů za tři písemné testy, 35 bodů za ústní zkoušku a 20 bodů za výkon v průběhu celého studia).

Politika odborného vzdělávání a přípravy

Cíle a priority v oblasti přípravy na povolání formulovala současná vláda v Bílé knize o italském trhu práce (říjen 2001). Vytýčená strategie označuje profesní přípravu za nástroj,

který přispěje ke zvýšení míry zaměstnanosti, jež by podle očekávání měla do roku 2010 dosáhnout 70 %. Návrhy dalšího vývoje vzdělávacího systému zahrnují zvláště podporu alternační profesní přípravy (ve škole a na pracovišti), která může usnadnit a urychlit přechod ze školy do zaměstnání i do dalšího vzdělávání.

Tyto cíle byly potvrzeny a upřesněny v červenci 2002 v Paktu pro Itálii (*Patto per l'Italia*), v dohodě sjednané vládou s hlavními podnikatelskými a odborovými organizacemi (vyjma Italské všeobecné konfederace práce, CGIL). Vláda se na základě Národního akčního plánu pro zaměstnanost (NAP, 2002) mimo jiné zavazuje dát nový impuls výzkumu a inovacím, financovat reformu školského systému a systému profesní přípravy a politiky zaměstnanosti, podporovat rozvoj systému vzdělávání dospělých, do kterého mělo být v roce 2003 zapojeno 700 000 osob.

Pro uskutečnění vládních rozvojových strategií byl kromě výše uvedeného zákona č. 53/03 schválen zákon č. 30/03 o trhu práce a zaměstnanosti. Tento zákon se týká například reformy služeb zaměstnanosti; reformy učebních smluv; nahrazení smluv o profesní přípravě a práci (*contratti di formazione e lavoro*) smlouvami o začlenění (*contratti di inserimento*); reformy práce na částečný úvazek a zavedení nových typů smluv, např. o práci na telefonické zavolání, smlouva o dodávání práce (*staff leasing*).

Malý glosář vybraných termínů

Apprendistato (učební poměr): Zaměstnavatel využívá práce učně, přičemž mu současně předává poznatky a postupy nutné k tomu, aby se z něho stal kvalifikovaný pracovník. Učeň má povinnost absolvovat vzdělávací program (minimálně 240 hodin ročně do 18 let a 120 hodin ročně nad 18 let) poskytovaný ve vzdělávacích zařízeních mimo podnik.

Azioni di sistema (systémové akce): Akce podporované ESF a orientované na rozvíjení a zlepšování systémů odborného vzdělávání a přípravy.

Certificato di qualifica professionale (osvědčení o odborné kvalifikaci): Osvědčení vydávané regionem. Vydává se po složení závěrečné zkoušky v kurzech profesní přípravy, potvrzuje získání vyžadovaných kvalifikací a umožňuje vykonávat konkrétní činnost.

Certificato di specializzazione (osvědčení o specializaci): Osvědčení vydávané regionem; uděluje se při ukončení kurzů profesní přípravy osobám, které už mají odbornou kvalifikaci.

Competenze di base (základní kvalifikace): Kompetence uznávané jako nová „občanská práva“ na trhu práce a ve společnosti. Jsou společné všem směrům odborného vzdělávání.

Competenze tecnico-professionali (technicko-odborné kompetence): Týkají se efektivního výkonu určitých profesních činností v různých odvětvích a oborech.

Competenze trasversali (průřezové kompetence): Individuální praktiky a fungování, které v podnikovém prostředí podmiňují transformaci znalostí v efektivní pracovní výkon.

Corsi post-qualifica (postkvalifikační kurzy): Kurzy určené těm, kdo již získali profesní kvalifikaci, jsou zaměřeny na dosažení diplomu o profesní maturitě (od roku 1998 nazývaném *Diploma di superamento dell'esame di Stato conclusivo dei corsi di studio di istruzione secondaria superiore*), který umožňuje vstup na vysokou školu, do regionálních specializačních kurzů a do dalších postsekundárních směrů.

Credito formativo (kredit přípravy): Validace kompetencí získaným v části profesní přípravy (např. ve vyučovacím modulu) nebo praxí. O uznání získaného kreditu se stará instituce, do níž zájemce přichází.

Diploma di qualifica professionale (diplom o profesní kvalifikaci): Titul vydávaný úspěšným absolventům tříletého studijního kurzu pořádaného státní odbornou školou (*istituto professionale*).

Fondi interprofessionali (mezioborové fondy): Financují je zaměstnavatelé příspěvkem ve výši 0,3 % ze mzdových nákladů. Fondy podporují podnikové, oborové a regionální plány profesní přípravy, přičemž v systému dalšího vzdělávání doplňují regionální správu.

Odvětvové fondy, ustavené zákonem č. 388/00, spravují sociální partneři pod dohledem MLPS.

Formazione professionale di base o di I livello (základní profesní příprava neboli příprava úrovně I): Určena mladým lidem vycházejícím z nižší střední školy (*Scuola secondaria di primo grado*), kterým pomáhá při zařazení na trh práce.

Formazione professionale di II livello (profesní příprava úrovně II): Pomáhá těm, kdo již nějakou kvalifikaci (na úrovni ISCED 3) mají, při přechodu na trh práce.

Istruzione e formazione tecnica superiore – IFTS (vyšší technické vzdělávání a příprava): Určeno držitelům diplomu ze střední školy nebo těm, kteří získali uznatelné kompetence praxí. Příprava vyšších techniků reaguje na poptávku veřejného a soukromého světa práce.

Libretto formativo (záznamník o přípravě): Nástroj umožňující dokumentovat postupně získávané kompetence.

Piano d'azione nazionale – NAP (Národní akční plán): Dokument, který definuje priority činností pro rozvoj zaměstnanosti v Itálii.

Unità capitalizzabile (započitatelná jednotka): Soubor významných (konzistentních) kompetencí, identifikovatelný jako očekávaný výsledek segmentu profesní přípravy.

Prameny:

Sistema di istruzione e formazione professionale in Italia. Breve descrizione. [Odborné vzdělávání a příprava v Itálii. Stručný popis.] Lussemburgo, Ufficio delle pubblicazioni ufficiali delle Comunità europee 2003. 50 s. „Cedefop Panorama series. Sv. 76.“ Sg. 25 273 *K dispozici též v angličtině a v češtině (bez ilustrací).*

Italy. The educational reform bill: the new vocational training route. Cedefop Info, 2003, č. 2, s. 16. *Zpracoval Petr Viceník.*

<http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/>

<http://www.eurydice.org> ■

Květen v CEDEFOP

10. a 11. května 2004 se bude v Soluni konat další, v pořadí dvacátá **Agora**. Jejím tématem budou „**Nové přístupy k odbornému vzdělávání a přípravě prostřednictvím sportu**“.

Rok 2004 byl vyhlášen Evropským rokem výchovy sportem.⁴ Kromě toho letos proběhnou v Evropě tři významné sportovní události: Olympijské a paralympijské hry v Aténách a mistrovství Evropy v kopané v Portugalsku.

Cedefop začlenil sport do své vlastní sféry zájmu, do oblasti odborného vzdělávání a přípravy. V Soluni se na Agoře setkají odborníci z celé Evropy, kteří budou diskutovat o tom, jak může sport pomoci lidem při osvojování personálních a sociálních kompetencí. Bývalí významní sportovci budou mluvit o tom, jak přenesli kompetence získané ve sportu do své další profesní dráhy.

Konference se bude zabývat těmito tématy:

- Integrací sportu do formálního odborného vzdělávání a přípravy;
- Začleňováním sportu do profesní přípravy probíhající v podnicích;
- Posilováním spolupráce mezi vzdělávacími institucemi a sportovními organizacemi, která pomáhá splňovat potřeby informálního vzdělávání;
- Získáváním kompetencí prostřednictvím sportu;
- Sportem – krokem k učení;
- Šampiónovou duší a novou rolí sportu ve společnosti.

Pramen: <http://www.cedefop.eu.int/> ■

⁴ Viz Zpravodaj 2003, č.7/8, příloha IV/2003.

Plesník, Vladimír - Faldynová, Zuzana - Richterová, Bohdana - Komárková, Jana: **Integrace dlouhodobě nezaměstnaných osob se zdravotním postižením zpět do pracovního procesu.** Nový dvanáctiměsíční program. Krnov, Reintegra 2004. 159 s. **Sg. 25 320**

Müller, Walter – Gangl, Markus: **Transitions from Education to Work in Europe.** The Integration of Youth into EU Labour Markets. [Přechod ze vzdělávání do práce v Evropě. Integrace mladých lidí do trhů práce EU.] 1. vyd. Oxford, Oxford University Press 2003. 335 s. **Sg. 25 321**

Der Lehrerberuf in Europa: Profil, Tendenzen und Anliegen. Bericht III: Beschäftigungsbedingungen und Gehälter. Allgemeinbildender Sekundarbereich I. [Učitelství povolání v Evropě: Profil, trendy a záležitosti. III. zpráva: Pracovní podmínky a platy. Všeobecné nižší sekundární vzdělávání.]Brüssel, Eurydice, 2003. 197 s. „Schlüsselthemen im Bildungsbereich in Europa. Band 3.“ **Sg. 25 322**

Evaluation of Schools providing Compulsory Education in Europe. [Evaluace škol poskytujících povinné vzdělávání v Evropě.] Brussels, Eurydice 2004. 155 s. „Eurydice Studies.“ **Sg. 25 323**

L' évaluation des établissements d'enseignement obligatoire en Europe. [Evaluace škol poskytujících povinné vzdělávání v Evropě.] Bruxelles, Eurydice 2004. 155 s. „Études Eurydice.“ **Sg. 25 324**

Křenek, Petr – Chvojka, Miloš – Brábníková, Šárka: **Česká republika v evropském výzkumném prostoru.** Informační brožura o českém výzkumu. 1. vyd. Praha, Ministerstvo zahraničních věcí České republiky 2003. 101 s. **Sg. 25 325**

Evropa má prakticky ve všech oblastech a ve všech disciplínách výzkumná centra, která mají mezinárodní špičkovou úroveň. O jejich konkrétním zaměření je však mimo hranice vlastní země jen málo známo.

Mládková, Ludmila: **Management znalostí v praxi.** 1. vyd. Praha, Professional Publishing 2004. 155 s. **Sg. 25 329**

Znalostní pracovník je člověk, který má specifickou znalost nebo soubor znalostí. Tyto znalosti jsou pro organizaci důležité a nemůže si je opatřit jiným způsobem (tj. jinak než pomocí tohoto nebo jiného znalostního pracovníka). Znalostní pracovník může být vysoce ceněným expertem nebo specialistou, ale také nemusí.

RISA - Regionální informační systém o uplatnění absolventů

Vojtěch, Jiří: **Absolventi škol Moravskoslezského kraje na trhu práce - nezaměstnanost absolventů.** 1. vyd. Praha, Národní ústav odborného vzdělávání 2004. 55 s. **Sg. 25 330**

Trh práce, školy a absolventi v Moravskoslezském kraji. 1. vyd. Praha, Národní ústav odborného vzdělávání 2004. 95 s. **Sg. 25 333**

Česko-anglický minislovníček internetových symbolů

Někdy je třeba sdělit internetovou nebo e-mailovou adresu telefonem. V tom případě se mohou vyvstat problémy s tím, jak slovně označit symboly, které se v těchto adresách používají, zvláště mluvíme-li anglicky. Tento minislovníček by v tom měl trochu pomoci.

Symbol	Příklad	Česky	Anglicky
@	konopask@nuov.cz	zavináč*	at
/	http://www.ujc.cas.cz/poradna.php	lomítko	(forward) slash
\	J:\KONOPASK\dokumentace\NPKK	zpětné lomítko	backslash
.	http://www.nuov.cz	tečka	dot
:	http://www.nuov.cz	dvojtečka	colon
_	Jan_Novak@seznam.cz http://www.eedl.cz/aktuality_zajimavosti.php	podtržítka	underscore
-	Jan-Novak@volny.cz; http://www.skola-online.cz	pomlčka	dash
spojená slova	http://www.bbc.co.uk/whatson/ původně „What's on“	jedno slovo	one word

*Viz podrobněji: „Zavináč“ @ a jak ho překládat. Zpravodaj, 2000, č. 2, s. 19.

Zpravodaj	Odborné vzdělávání v zahraničí (do roku 2000 Zpravodaj VÚOŠ)
	Vydavatel: Národní ústav odborného vzdělávání – Anna Konopásková Weilova 6, 102 00 Praha 10 – Hostivař. Tel. 274 862 251, fax 274 863 380. E-mail: konopask@nuov.cz http://www.nuov.cz Vydávání povoleno MK ČR pod č. registrace E 10679.